

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 48/17
V Lucemburku dne 10. května 2017

Rozsudek ve věci C-133/15
H. C. Chavez-Vilchez a další v. Raad van bestuur van de Sociale
verzekeringsbank a další

Státní příslušník země nacházející se mimo EU se coby rodič nezletilého dítěte, které je evropským občanem, může dovolávat odvozeného práva pobytu v Unii

Okolnost, že druhý rodič, který je občanem EU, by mohl o dítě sám každodenně a skutečně pečovat, je relevantní, ovšem sama o sobě nepostačuje k odepření povolení k pobytu. Musí být možné konstatovat, že mezi dítětem a rodičem, který je státním příslušníkem země nacházející se mimo EU, neexistuje takový vztah závislosti, že v důsledku rozhodnutí o odepření práva pobytu tomuto státnímu příslušníkovi by dítě bylo nuceno opustit území Unie.

H. C. Chavez-Vilchez, venezuelská státní příslušnice, přicestovala do Nizozemska na základě turistického víza. Z jejího vztahu s nizozemským státním příslušníkem se v roce 2009 narodilo dítě, které má nizozemskou státní příslušnost. Rodiče a dítě žili v Německu do června 2011, kdy H. C. Chavez-Vilchez a její dítě musely opustit společnou domácnost. Od té doby má H. C. Chavez-Vilchez dítě ve své péči. Kromě toho uvedla, že otec dítěte nepřispívá na jeho výživu ani se nepodílí na jeho výchově. Vzhledem k tomu, že neměla povolení k pobytu, nizozemské orgány zamítly její žádost o sociální pomoc a přídavky na dítě.

Situace ostatních sedmi osob, které jsou státními příslušnicemi zemí nacházejících se mimo EU, se situací H. C. Chavez-Vilchez podobají: jedná se o matky jednoho či více dětí nizozemské státní příslušnosti, jejichž otcové jsou nizozemskými státními příslušníky. Otcové otcovství všech těchto dětí uznali, děti však žijí převážně, nebo dokonce výlučně se svými matkami. Tyto věci se nicméně liší, pokud jde o vztahy mezi rodiči a dětmi v oblasti výkonu rodičovské péče a hrazení výdajů na výživu, o situaci matek z hlediska jejich práva pobytu na území Unie i o situaci samotných nezletilých dětí. Nezletilé děti ostatních sedmi osob na rozdíl od případu H. C. Chavez-Vilchez kromě toho nikdy nevyužily práva volného pohybu v tom smyslu, že od narození pobývají v členském státě, jehož jsou státními příslušníky (tj. v Nizozemsku).

Centrale Raad van Beroep (odvolací soud pro oblast sociálního zabezpečení a veřejné služby, Nizozemsko), kterému byly předloženy spory vyplývající z toho, že nizozemské orgány odmítly dotčeným matkám přiznat dávky sociální pomoci a přídavky na dítě, se rozhodl obrátit se na Soudní dvůr. Táže se, zda dotčené osoby mohou coby matky dětí, které jsou občany Unie, v jednotlivých situacích, v nichž se nacházejí, dovozovat právo pobytu z článku 20 SFEU (občanství Unie). Pokud by tomu tak bylo, dotčené osoby by případně mohly mít na základě nizozemských právních předpisů nárok na sociální pomoc nebo přídavky na dítě. Centrale Raad van Beroep se konkrétně táže, jaký význam je nutno přikládat skutečnosti, že otec, který je občanem Unie, pobývá v Nizozemsku nebo v Unii.

Soudní dvůr v dnešním rozsudku nejprve zdůraznil, že situaci H. C. Chavez-Vilchez a jejího dítěte, jež obě využily práva volného pohybu, je nutno předně posoudit z hlediska článku 21 SFEU (volný pohyb a pobyt evropských občanů na území členských států) a směrnice 2004/381 (která má výkon svobody pohybu a pobytu usnadnit). Je na nizozemském soudu, aby v tomto ohledu posoudil, zda jsou splněny podmínky uvedené v této směrnici, a H. C. Chavez-Vilchez se může

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

dovolávat odvozeného práva pobytu. V opačném případě musí být situace H. C. Chavez-Vilchez a jejího dítěte posouzeny ve světle článku 20 SFEU jako u ostatních dotčených osob.

Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl svoji judikaturu, podle níž článek 20 SFEU brání vnitrostátním opatřením, včetně rozhodnutí o odepření práva pobytu rodinným příslušníkům občana Unie, v **jejichž důsledku jsou občané Unie připraveni o možnost skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z jejich statusu.**

V projednávané věci by případná povinnost matek opustit území Unie mohla připravit jejich děti o možnost skutečně využívat podstatné části těchto práv, jelikož by byly nuceny opustit území Unie – to musí ověřit nizozemský soud. Při posuzování tohoto rizika je třeba určit, který rodič má dítě skutečně v péči a zda existuje mezi dítětem a rodičem, který je státním příslušníkem země nacházející se mimo EU, vztah skutečné závislosti. Orgány musí vzít v této souvislosti v potaz právo na respektování rodinného života, jakož i nejlhostejší zájem dítěte.

Okolnost, že druhý rodič, který je občanem Unie, je opravdu schopen a připraven sám vykonávat každodenní a skutečnou péči o dítě, je relevantní, ovšem sama o sobě nepostačuje k tomu, aby bylo možno konstatovat, že mezi rodičem, který je státním příslušníkem země nacházející se mimo EU, a dítětem neexistuje takový vztah závislosti, že pokud by bylo tomuto státnímu příslušníkovi země nacházející se mimo EU odepřeno právo pobytu, dítě by bylo nuceno opustit území Unie. Takový závěr totiž musí být v nejlhostejším zájmu dotčeného dítěte učiněn při zohlednění všech okolností daného případu, zejména věku dítěte, jeho fyzického a emočního vývoje, míry jeho citové vazby jak na rodiče, který je občanem Unie, tak na rodiče, který je státním příslušníkem země nacházející se mimo EU, jakož i rizika, že by odloučení od posledně uvedeného rodiče ohrozilo psychickou rovnováhu dítěte.

Co se týče důkazního břemene, rodič, který je státním příslušníkem země nacházející se mimo EU, musí předložit důkazy, na jejichž základě lze posoudit, zda by rozhodnutí o odepření práva pobytu tomuto rodiči dítě připravilo o možnost skutečně využívat podstatné části práv souvisejících se statusem občana Unie, jelikož by muselo opustit území Unie.

Vnitrostátní orgány jsou nicméně povinny dbát na to, aby uplatnění vnitrostátní právní úpravy týkající se důkazního břemene nemohlo ohrozit užitečný účinek článku 20 SFEU. Vnitrostátní orgány musí provést průzkum nezbytný ke zjištění, kde pobývá rodič, který je státním příslušníkem tohoto členského státu. Rovněž musí posoudit, zda je tento rodič opravdu schopen a připraven sám vykonávat každodenní a skutečnou péči o dítě. Kromě toho musí posoudit, zda mezi dítětem a rodičem, který je státním příslušníkem země nacházející se mimo EU, existuje takový vztah závislosti, že rozhodnutí o odepření práva pobytu tomuto rodiči by dítě připravilo o možnost skutečně využívat podstatné části práv souvisejících s jeho statusem občana Unie, jelikož by muselo opustit území Unie.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499